

A NEW COURSE IN READING PALI

Bài 8.1

Đoạn kinh 1 (AN)

Atha kho Venāgapurikā brāhmaṇagahapatikā yena Bhagavā ten'upasaṃkamimṣu; upasaṃkamitvā app'ekacce Bhagavantam abhivādetvā ekamantaṃ nisīdimṣu, app'ekacce Bhagavatā saddhiṃ sammodimṣu... ekamantaṃ nisīdimṣu, app'ekacce nāmagottaṃ sāvetvā ekamantaṃ nisīdimṣu, appekacce tuṇhībhūtā ekamantaṃ nisīdimṣu. Ekamantaṃ nisinno kho Venāgapuriko Vacchagotto brāhmaṇo Bhagavantam etadavoca:

“Acchariyaṃ, bho Gotama, abbhutaṃ, bho Gotama! Yāvañc'idam bhoto Gotamassa vipassannāni indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto. Seyyathāpi, bho Gotama, sāradaṃ badarapaṇḍum parisuddham hoti pariyodātaṃ; evamevaṃ bhoto Gotamassa vipassannāni indriyāni parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto. Seyyathāpi, bho Gotama, tālapakkaṃ sampati bandhanā pamuttaṃ parisuddham hoti pariyodātaṃ; evameva bhoto Gotamassa vipassannāni indriyāni parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto.”

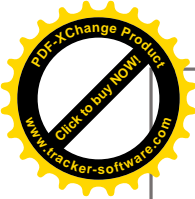
Từ vựng đoạn kinh 1

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Atha	Rồi	Phụ
2	Kho	Thật sự, thực sự [nhấn mạnh]	Phụ
3	Venāgapurika	Chỉ những gì thuộc về, liên quan đến thành phố Venāgapura	Tính
4	Brāhmaṇo	Bà La Môn	Danh, nam
5	Gahapatika	Chỉ những gì thuộc về tầng lớp gia chủ	Tính
6	Yena... tena...	Ở đâu... ở đó...	Đặc ngữ
7	Bhagavant	Đức Thế Tôn	Danh, nam
8	Upasaṃkami	Đến	Động, bất định, chủ động, mô tả
9	Upasaṃkamitvā	Sau khi đến	Động, bất biến
10	Api	Và, rồi	Phụ
11	Ekacca	Một số người, một số vật	Đại, phiếm
12	Abhivādeti	Đánh lễ	Động, bất định, chủ động, mô tả
13	Ekamantaṃ	Một bên	Trạng
14	Nisīdi	Ngồi xuống	Động, bất định, chủ động, mô tả

15	Saddhim	Cùng với	Giới từ
16	Sammodi	Chào hỏi	Động, bất định, chủ động, mô tả
17	Nāmaṃ	Tên	Danh, trung
18	Nāmagottaṃ	Họ tên	Danh, trung
19	Sāvetvā	Thông báo, xưng	Động, bất biến
20	Tuṇhībhūta	Yên lặng	Tính
21	Nisinna	Ngồi xuống	Quá phân
22	Vacchagotto	Tên riêng	Danh, nam
23	So~sa/taṃ~tad/sā Eso~esa/etaṃ~etad /esā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
24	Avoca	Nói	Động, bất định, chủ động, mô tả
25	Acchariyaṃ	Sự vi diệu	Danh, trung
26	Bho	Bạch Ngài [hô cách số ít của Bhavant]	Danh, nam
27	Gotamo	Tên riêng	Danh, nam
28	Abbhutaṃ	Sự phi thường	Danh, trung
29	Yāvañcidaṃ	Ấy là, tức là [yāvaṃ + ca + idaṃ]	Đặc ngữ
30	Bhoto	Ngài [sở hữu, gián bổ cách số ít của Bhavant]	Danh, nam
31	Vippasanna	Thanh tịnh, thuần khiết	Quá phân
32	Indriyaṃ	Căn	Danh, trung
33	Parisuddha	Trong sáng	Quá phân
34	Chavi	Da	Danh, nữ
35	Vaṇṇo	Màu	Danh, nam
36	Pariyodāta	Trong trẻo	Tính
37	Seyyathāpi	Cũng giống như	Đặc ngữ
38	Sārada	Thuộc mùa thu	Tính
39	Badaraṃ	Quả táo	Danh, trung
40	Paṇḍu	Tính vàng [màu sắc]	Tính
41	Evamevaṃ	Cũng giống như vậy	Đặc ngữ
42	Tālo	Cây thốt nốt	Danh, nam
43	Pakka	Chín mọng	Tính
44	Sampati	Vừa mới	Trạng
45	Bandhanaṃ	Cành (thực vật)	Danh, trung
46	Pamutta	Rời khỏi, lìa khỏi	Quá phân

Ngữ pháp đoạn kinh 1

STT	Điểm Ngữ pháp	Tổng quát	Đoạn kinh 1
-----	---------------	-----------	-------------

1	Danh từ ghép nghịch đảo	Thông thường khi hai từ đơn A & B được ghép lại thành AB, thì A bỏ nghĩa cho B, tuy nhiên, có những trường hợp nghịch đảo: Từ ghép AB nhưng B bỏ nghĩa cho A, trường hợp này VẪN tuân thủ nguyên tắc: A ở dạng nguyên mẫu, B biến đuôi	... <i>badarapaṇḍum</i> ...
---	------------------------------------	---	-----------------------------

Đoạn kinh 8 (AN)

“kammalakkhaṇo, bhikkhave, bālo, kammalakkhaṇo paṇḍito, apadānasobhanī {apadāne sobhati (syā. kaṃ. pī.)} paññāti {paññatti (?)}.
tīhi, bhikkhave, dhammehi samannāgato bālo veditabbo. katamehi tīhi? kāyaduccarite na, vacīduccaritena, manoduccaritena. imehi kho, bhikkhave, tīhi dhammehi samannāgato bālo veditabbo.

“tīhi, bhikkhave, dhammehi samannāgato paṇḍito veditabbo. katamehi tīhi? kāyasucaritena, vacīsucaritena, manosucaritena. imehi kho, bhikkhave, tīhi dhammehi samannāgato paṇḍito veditabbo.

“tīhi, bhikkhave, dhammehi samannāgato paṇḍito veditabbo. katamehi tīhi? kāyasucaritena, vacīsucaritena, manosucaritena. imehi kho, bhikkhave, tīhi dhammehi samannāgato paṇḍito veditabbo.

Chú giải:

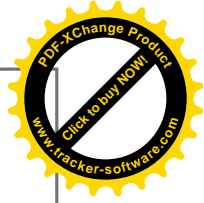
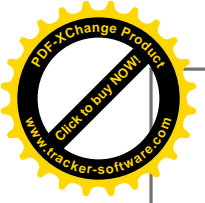
dutiye kāyadvārādipavattaṃ kammaṃ lakkhaṇaṃ sañjānanakāraṇaṃ assāti **kammalakkhaṇo**.

apadānasobhanī paññāti yā paññā nāma apadānena sobhati, bālā ca paṇḍitā ca attano attano cariteneva pākaṭā hontīti attho.

Từ vựng đoạn kinh 8

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan đến đoạn kinh	Từ loại
1	Kammaṃ	Nghề, việc làm	Danh, trung
2	Lakkhaṇaṃ	Đặc điểm, dấu hiệu	Danh, trung
3	Bhikkhu	Tỳ Kheo	Danh, nam
4	Bālo	Kẻ ngu	Danh, nam
5	Paṇḍito	Bậc trí	Danh, nam
6	Apadānaṃ	Sự loại trừ, lời khuyên, đạo đức,	Danh, trung

		truyền thuyết, cuộc đời	
7	Sobhana	Tỏa sáng, xinh đẹp	Tính
8	Sobhati	Tỏa sáng, rực sáng	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
9	Paññā	Trí tuệ	Danh, nữ
10	(i)ti	[ký hiệu trích dẫn]	Phụ
11	Ti	3	Số
12	Dhammaṃ	Pháp	Danh, trung
13	Samannāgata	Có, đầy đủ	Tính
14	Vedeti	Biết	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
15	Katama	(Người) gì, (vật) gì (Người) nào, (vật) nào	Tính
16	Kāyo	Thân	Danh, nam
17	Du-	Xấu, ác, kém (tiêu cực)	Tiền tố
18	Caritaṃ	Hành vi, lối sống	Danh, trung
19	Vacī	Lời nói	Danh, nữ
20	Manas	Tâm	Danh, trung
21	Ayaṃ/idaṃ~ Imaṃ/ayaṃ	Người này, vật này	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
22	Kho	[đệm]	Phụ
23	Su-	Thiện, tốt (tích cực)	Tiền tố
24	Dutiya	Lần thứ hai	Tính
25	Dvāraṃ	Cái cửa, chỗ vào	Danh, trung
26	Ādi	Vân vân [X-ādi] = [X và vân vân] = [X và những sự vật thuộc series của X]	Danh, nam/trung
27	Pavatta	Được tiến hành	Quá phân
28	Sañjānanam	Sự nhận biết, sự nhận thức	Danh, trung
29	Kāraṇam	Hành động, nghĩa vụ, nguyên nhân	Danh, trung
30	Assa	Thì, là, tồn tại	Động, chủ động, cầu khiến
31	Yo/yaṃ/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
32	Nāma	Được gọi	Trạng
33	Ca	Và, hoặc	Phụ
34	Attan	Bản thân, mình	Danh, nam
35	Eva	[nhấn mạnh]	Phụ

36	Pākaṭa	Được biết, được biểu hiện	Quá phân
37	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
38	Attho	Ý nghĩa	Danh, nam

Ngữ pháp đoạn kinh 8

(1) Danh từ Pali có thể được dùng làm tính từ. Hãy xác định trong đoạn kinh trên những danh từ nào có thể đã được dùng làm tính từ.

(2) Từ [sobhanī] trong câu 1 không có trong từ điển Pali, chúng ta cần xác định nghĩa và từ loại của nó theo 5 hướng giải pháp sau: (2.1) So sánh bản Pali của nước quốc giáo khác, (2.2) Tìm những từ gần nó để nắm bắt ý tưởng cốt lõi của nó hay ý tưởng liên quan đến nó, (2.3) Xét bối cảnh câu kinh, đoạn kinh, (2.4) Đọc chú giải, (2.5) Tham khảo bản dịch [Tăng Chi Bộ, Chương 3 Pháp, bài kinh 2]

(3) Với câu chú giải đầu tiên, chúng ta cần nhớ bản Pali gốc không có dấu chấm câu, kể cả văn bản trên có dấu chấm câu nhưng cũng không hoàn toàn đầy đủ, tương đương với một văn bản công việc/hành chính hiện đại trong đời sống. Hãy thử dùng dấu phẩy chấm vào câu đầu tiên đó một cách hợp lý, rồi đọc.

Bài đọc thêm

[1] Yam vajjam āvikataṃ, taṃ addhaṃ sodhetabbaṃ (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Yo/yam/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Vajjam	Lỗi, sai lầm	Danh, trung
3	Āvikata	Được thú nhận	Quá phân
4	So~sa/taṃ~tad/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định 3
5	Addhaṃ	Một nửa	Trạng
6	Sodhetabba	Sẽ được sửa chữa	Tương phân
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		A fault confessed is half redressed	

[2] Cakkhūsu santesu khattassa, sotāni vanassa honti (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Cakkhum	Con mắt	Danh, trung
2	Santa	Tồn tại	Hiện phân
3	Khattam	Đồng, ruộng	Danh, trung
4	Sotam	Tại	Danh, trung
5	Vanam	Rừng	Danh, trung
6	Hoti	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
Ghi chú ngữ pháp		@ Vị trí cách độc lập	
Câu gốc Anh hiện đại		Fields have eyes, and woods have ears	

[3] Aggismim avipariṇāmite, nonītaṃ vilīyati vā aṇḍaṃ daḥhayati // aggismim vipariṇāmite, nonītaṃ vilīye vā aṇḍaṃ daḥhayeyya (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Aggi	Lửa	Danh, nam
2	Vipariṇāmita	Bị thay đổi	Quá phân
3	Nonītaṃ	Bơ	Danh, trung
4	Vilīyati	Tan chảy	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
5	Vā	Và, hoặc	Phụ
6	Aṇḍaṃ	Trứng	Danh, trung
7	Daḥhayati	Cứng chắc, trở nên	Động, hiện tại, chủ động, mô tả

A New Course In Reading Pali_Chùa Nam Tông, Bình Tân, Saigon 2019

		cứng	
8	Viliye	Tan chảy	Động, chủ động, cầu khiến
9	Dalhayeyya	Cứng chắc, trở nên cứng	Động, chủ động, cầu khiến
Ghi chú ngữ pháp		@ Vị trí cách độc lập	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>The same fire that melts the butter hardens the egg</i>	

[4] Niccam pūtigandho vāyitabbo macchena sīsā adhomukham (Ngạn ngữ Anh)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Niccam	Luôn luôn	Trạng
2	Pūti	Hôi thối	Tính
3	Gandho	Mùi hương	Danh, nam
4	Vāyitabba	Sẽ được phát ra	Tương phân
5	Maccho	Con cá	Danh, nam
6	Sīsam	Đầu, cái đầu	Danh, trung
7	Adhomukham	Trở xuống, đi xuống	Trạng
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>The fish always stinks from the head downwards</i>	

[5] Mayam anekadā viramāma pāpakebhi, garahāya paresam satiyā (Horace)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Aham	Tôi, ta	Đại, nhân xưng, 1
2	Anekadā	Thường khi	Trạng
3	Viramati	Tránh xa, kiêng tránh	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
4	Pāpaka	Ác	Tính
5	Garahā	Sự chê trách	Danh, nữ
6	Paro/param/parā	Người khác, vật khác	Đại, nhân xưng, 3
7	Santa/santa/satī	Tồn tại, có	Hiện phân
Ghi chú ngữ pháp		@ Tính từ dùng làm danh từ @ Vị trí cách độc lập @ Xuất xứ cách phân ly	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Aliena opprobria saepe absterrent vitiis</i>	

[6] Yam labhitabbam āyācanāyava, tam na hi bhava sakam te (Publilius Syrus)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
-----	---------	----------------------	---------

A New Course In Reading Pali_Chùa Nam Tông, Bình Tân, Saigon 2019

1	Yo/yaṃ/yā	Người mà, vật mà Mà người ấy, mà vật ấy Người nào, vật nào	Đại, quan hệ
2	Labhitabba	Sẽ được gặt hái	Tương phân
3	Āyācanā	Sự đòi hỏi	Danh, nữ
4	Eva	[Nhấn mạnh]	Phụ
5	So~sa/taṃ~tad/sā	Người ấy, vật ấy	Đại, nhân xưng/chỉ định, 3
6	Na	Không	Phụ
7	Hi	Quả thực, bởi vì	Phụ
8	Bhavati	Thì, là, tồn tại	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
9	Saka	Của chính mình, của bản thân [ai đó]	Tính
10	Te	Bạn [gián bố, sở hữu, dụng cụ, xuất xứ cách số ít]	Đại, nhân xưng, 2
Ghi chú ngữ pháp		NA	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Alienum est omne quicquid optando evenit</i>	

[7] Ekesu ropentesu, eke lunānti (Ngạn ngữ Latin)

STT	Từ Pali	Nghĩa Việt liên quan	Từ loại
1	Eka	Một số	Số
2	Ropeti	Gieo trồng	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
3	Lunānti	Thu hoạch	Động, hiện tại, chủ động, mô tả
Ghi chú ngữ pháp		@ Biến cách số nhiều của Eka	
Câu gốc Anh hiện đại		<i>Alii sementem faciunt, alii metentem</i>	